

ДОЛЯ С.В.

- підполковник, слухач навчальної групи 2218 командно-штабного інституту застосування військ (сил) Національного університету оборони України, м. Київ.

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ПРОТИПОВІТРЯНОЇ ОБОРОНИ УГРУПУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В СТАБІЛІЗАЦІЙНІЙ ОПЕРАЦІЇ

У статті розглянуті особливості концепції, яка, в подальшому, дозволить вирішити актуальне наукове завдання щодо удосконалення методики оцінювання ефективності функціонування системи протиповітряної оборони військових формувань тактичного рівня Національної гвардії України в стабілізаційній операції за досвідом РУВ.

Аналіз результатів проведених досліджень щодо визначення умов застосування сил і засобів (СіЗ) протиповітряної оборони (ППО) *Національної гвардії України* (НГУ) в ході підготовки і ведення стабілізаційної операції (СО) вказує на те, що основним напрямком пошуку є забезпечення можливостей науково-методичного апарату (НМА) щодо визначення та врахування закономірностей впливу способів виконання НГУ завдань СО, що обрані командирами, на можливості СіЗ ППО з прикриття підрозділів (об'єктів) НГУ від ударів з повітря. Але, визначення лише частки бойових можливостей СіЗ ППО, як в існуючій методиці, недостатньо для того, щоб в подальшому, обґрунтовано побудувати систему ППО в цілому.

Тому, зміст удосконаленої методики оцінювання (прогнозування) ефективності функціонування системи ППО НГУ в СО повинен включати модулі (блоки), що дозволяють враховувати наведені нижче чинники:

1. Кількісно-якісний склад наземних угруповань противника.

2. Масштаб і характер дій повітряного противника (ПП).

3. Склад, стан та потенційні бойові можливості СіЗ ППО НГУ; склад, завдання взаємодіючих СіЗ ППО та їх вплив на бойові можливості СіЗ ППО НГУ.

4. Новий елемент - обраний командиром варіант способу дій (способу переходу у наступ, напрямок зосередження зусиль, послідовності ураження і розгрому противника, видів маневру, побудови бою тощо) та його вплив на варіанти побудови системи ППО НГУ.

5. Характеристики району ведення бойових дій, що можуть впливати на побудову системи ППО НГУ.

6. Можливі втрати СіЗ ППО, в тому числі, як новий елемент, психогенні втрати.

7. Можливості щодо своєчасного отримання інформації про повітряну обстановку, яка необхідна для прийняття рішень, обробку та видачу її у потрібному вигляді споживачам.

8. Можливість цільового каналу (ЦК) визначеного типу щодо обстрілу певних типів повітряних цілей (ПЦ).

9. Витрату ЗКР (БП до ЗА) на обстріл ПЦ, в тому числі, як новий елемент, необхідний їх запас.

Особливо слід відмітити, що в удосконаленій методиці, на відміну від існуючої повинна бути передбачена можливість оцінювання ефективності функціонування системи ППО за відповідними етапами обраного способу СО та впровадження адекватної до умов СО системи показників. А також можливість використання часткових методик, які, за необхідністю, можуть включатись до основної схеми розрахунків для визначення параметрів показників ефективності на одному з етапів СО.

Наприклад, якщо в основній методиці розраховується витрата ЗКР (БП до ЗА) на обстріл ПЦ та їх запас, то протягом виконання завдань буде виникати питання поповнення боєкомплекту ЦК.

Тому, враховуючи випадковий характер результатів виконання цих завдань, актуальним було б створення часткової методики, призначенням якої було б прогнозування ефективності виконання завдань забезпечення бойових дій підрозділів ППО НГУ в ході СО.

Удосконалена методика повинна дозволяти вирішувати наступні основні задачі:

1. Кількісна оцінка бойових можливостей штатних та доданих (оперативно підпорядкованих) підрозділів ППО НГУ.

2. Прогнозування втрат, що очікуються та їх впливу на виконання завдань, в тому числі психогенних втрат серед особового складу.

3. Обґрунтування кількісного та якісного складу СіЗ ППО, бойових порядків, інтенсивності маневру, необхідних запасів та витрати ЗКР (БП до ЗА) для досягнення потрібних бойових можливостей.

4. Оцінювання обраних варіантів побудови системи ППО, в тому числі з урахуванням інших СіЗ, що можуть бути залучені до виконання завдань ППО.

6. Прогнозування ефективності функціонування системи ППО за етапами ведення СО.

Система показників, що використовується в методиці, може складатись з одної з двох наведених нижче груп.

До першої групи можуть належати показники, за допомогою яких здійснюється оцінювання вогневих та маневрених можливостей підрозділів ППО під час відбиття удару ЗПН: кількість ЗПН, що може бути обстріляна підрозділами ППО НГУ; математичне сподівання кількості ЗПН, що знищуються в ході виконання завдань з прикриття підрозділів і об'єктів; математичне сподівання кількості збережених від ураження ЦК, за час бою; математичне сподівання кількості змін позицій ЦК при заданій кількості стрільб.

До другої групи можуть належати показники, за допомогою яких здійснюється оцінювання ефективності зенітного ракетно-

артилерійського прикриття (ЗРАП) підрозділів та об'єктів НГУ від ударів ЗПН: імовірність збереження об'єктів прикриття від ударів ЗПН; математичне сподівання величини втрат підрозділів, що прикриваються.

Перспективна структурно-логічна схема удосконаленої методики оцінювання функціонування системи ППО НГУ може мати вигляд, що представлений на рисунку 1.

Інформація, що необхідна для проведення попередніх розрахунків, повинна міститись у окремому блоці формування вихідних даних.

В блоці моделювання бойових дій повинна відбуватись оцінка роботи основних підсистем загальної системи ППО НГУ шляхом визначення розвідувальних, маневрених та вогневих можливостей СіЗ ППО НГУ, що залучаються до виконання завдань прикриття від ударів з повітря, а також враховуватись негативний вплив нанесення противником ураження.

Результатом роботи блоку мають бути кількісні значення обраної системи показників оцінювання ефективності функціонування системи ППО.

В блоці аналізу результатів моделювання має відбуватись оцінювання прийнятності отриманих результатів згідно визначеного в методиці критерію, та формування пропозицій для прийняття рішення.

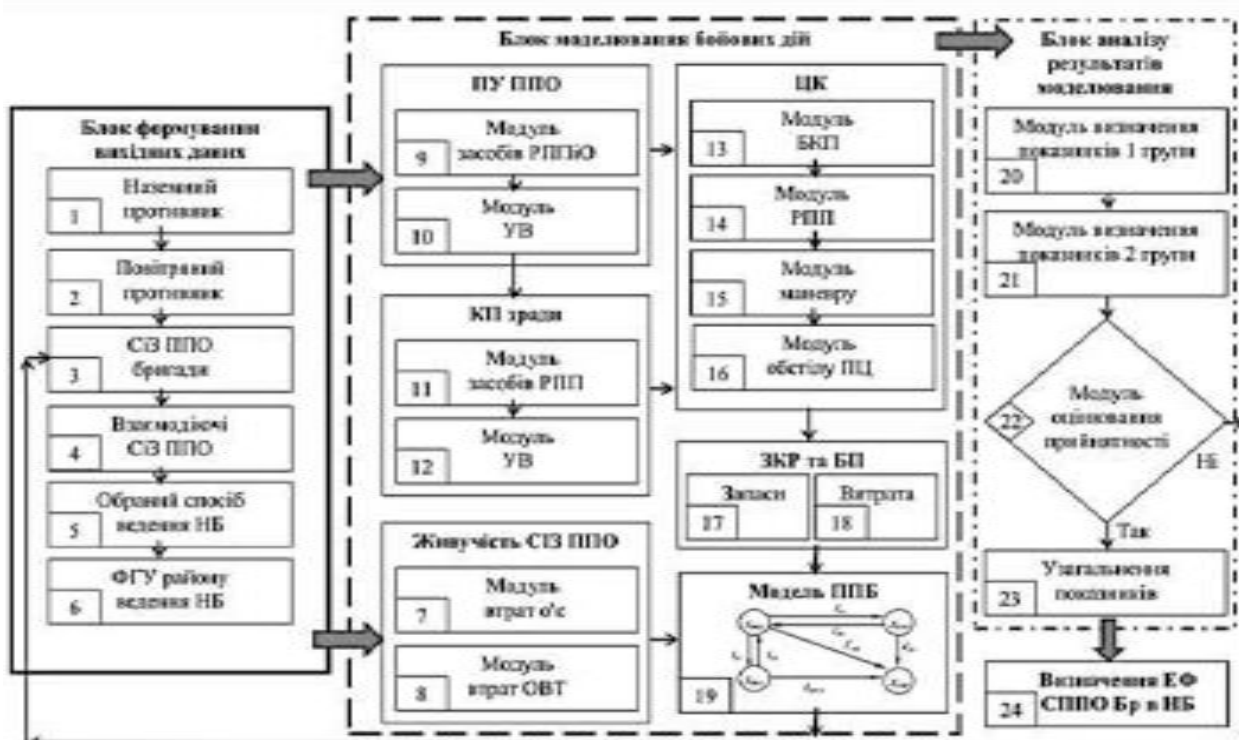

Рисунок 1. Структурно-логічна схема удосконаленої методики

Таким чином, на підставі результатів аналізу існуючих методик оцінювання ефективності ППО, було сформовано основні напрямки забезпечення їх відповідності особливостям ППО НГУ під час підготовки і ведення СО. Запропонована в статті концепція змін, в подальшому, дозволить вирішити актуальне наукове завдання щодо удосконалення методики оцінювання ефективності функціонування системи ППО НГУ у СО. Що, в свою чергу, з подальшим розвитком загальних положень запропонованої методики, може забезпечити отримання більш об'єктивних результатів прогнозування й буде забезпечувати командирам (начальникам) більш широкі можливості обґрунтовувати пропозиції щодо підвищення ефективності функціонування системи ППО НГУ.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Доктрина "Сухопутні війська Збройних сил України". К: КСВ ЗС України, 2021. – 47 с.
2. Бойовий статут Сухопутних військ "Війська протиповітряної оборони Сухопутних військ Збройних сил України". – К: КСВ ЗС України, 2021. – 142 с.
3. Загорка О. М. Методичні положення оцінки живучості зенітної ракетної системи від дії по її елементах засобів ураження противника / О. М. Загорка, В. В. Коваль, І. О. Загорка // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил. – 2017. – № 4. – С. 12–16.
4. Городнов В.П. Выбор показателей и критериев для оценки эффективности ведения воздушной разведки по выявлению незаконных вооруженных формирований / В.П. Городнов, Е.Б. Смирнов, А.В. Тристан, О.Е. Чернавина // Наука і техніка Повітр. сил Збройн. сил України. 2012. – № 1. – С. 58-62. – ISSN 2223-456X.
5. Городнов В.П. Модель обґрунтування структури системи зенітного ракетно-артилерійського прикриття об'єктів при порушенні боєздатності угруповання зенітних ракетних військ / В.П. Городнов, М.О. Єрмошин, В.В. Шулежко // Зб. наук. пр. Харк. ун-ту Повітр. сил. - 2013. - Вип. 1. - С. 2-4.
6. Городнов В.П. Удосконалена аналітико-стохастична модель протиповітряного бою зенітного ракетного комплексу / В.П. Городнов, С.Ю. Гогонянц // Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони // НУОУ – К, 2010. – №2 (8) – С. 47 – 54. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sitsbo_2010_2_3.
7. Горбачов К.М. Концепція удосконалення методики оцінювання ефективності функціонування системи протиповітряної оборони військових формувань тактичного рівня в наступальному бою / К.М. Горбачов, С.Ю. Гогонянц // Повітряна міць України // НУОУ – К, 2021. – №1 (1) – С. 15 – 18.

Стаття рекомендована до друку кафедрою Сухопутних військ командно-штабного інституту застосування військ (сил) Національного університету оборони України.

Рецензент: полковник Базило С.М. - старший науковий співробітник науково-дослідного відділу інституту авіації і протиповітряної оборони Національного університету оборони України, доктор філософії.